

دانشگاه بلوچستان

تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد در زبانشناسی همگانی

عنوان :

بررسی زبان شناختی گونه های هنجارگریزی در اشعار

عباس باقری بر اساس الگوی هنجارگریزی لیچ

استاد (اساتید) راهنما :

دکتر پاکزاد یوسفیان

استاد مشاور :

دکتر مریم شعبان زاده

تحقیق و نگارش :

محمد سرحدی حقیقی

(این پایان نامه از حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه سیستان و بلوچستان بهره مند شده است)

بهمن ماه ۱۳۹۰

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان بررسی زبانشناختی گونه های هنجارگریزی در اشعار عباس باقری بر اساس الگوی هنجارگریزی لیچ قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد زبانشناسی همگانی توسط دانشجو محمد سرحدی حقیقی با راهنمایی استاد پایان نامه دکتر پاکزاد یوسفیان تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

محمد سرحدی حقیقی

این پایان نامه واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ توسط هیئت داوران بررسی و درجه به آن تعلق گرفت.

نام و نام خانوادگی	امضاء	تاریخ
استاد راهنما:	دکتر پاکزاد یوسفیان	
استاد راهنما:		
استاد مشاور:	دکتر مریم شعبانزاده	
داور ۱:	دکتر علی اصغر رستمی ابو سعیدی	
داور ۲:	دکتر محمد علی زهرا زاده	

نماینده تحصیلات تکمیلی : دکتر نور محمد ناظریان

تعهد نامه اصالت اثر

اینجانب محمد سرحدی حقیقی تعهد می کنم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: محمد سرحدی حقیقی

امضا

تقدیم به :

به پدر و مادر عزیزم

که الفبای زندگی را به من آموختند .

به همسر و فرزند عزیزم

که با ایثار و صبر و بردباری خود راه تحصیل را بر من هموار

کردند .

سپاسگزاری

بدینوسیله از جناب آقای دکتر پاکزاد یوسفیان ، استاد محترم راهنما ، که در طول تحقیق همواره از راهنمایی ها و کمک های بسیار مفیدشان بهره مند بودم سپاسگزاری می کنم . همچنین از سرکار خانم دکتر مریم شعبان زاده ، استاد محترم مشاور ، به خاطر قبول زحمت و مطالعه ی پایان نامه و راهنمایی های ارزشمندشان در طول انجام دادن تحقیق ، سپاسگزارم .

جا دارد در اینجا از سایر اساتید جناب آقای دکتر عباسعلی آهنگر ، جناب آقای دکتر علی اصغر رستمی ، جناب آقای دکتر یحیی کیخایی ، جناب آقای دکتر موسی محمود زهی و سرکار خانم دکتر گیتی تاکی تشکر و قدردانی نمایم .

و از جناب آقای استاد عباس باقری که در راه انجام دادن این تحقیق یاریم فرمودند ، کمال تشکر را دارم .

چکیده

هنجارگریزی یکی از مؤثرترین شیوه های برجسته سازی و آشنایی زدایی در شعر است که بسیاری از شاعران از جمله عباس باقری از آن بهره برده اند. در این پژوهش پس از ارایه ی پیشینه ای از دیدگاه های صورت گرایان و بررسی آرای آنها در مورد زبان و شعر، بر مبنای الگوی هنجارگریزی لیچ (۱۹۶۹) به بررسی هشت نوع هنجارگریزی (واژگانی، دستوری، آوایی، نوشتاری، معنایی، گویشی، سبکی، زمانی) در اشعار عباس باقری پرداخته شده و با استفاده از روش های آماری و نمودار، درصد وقوع هر یک از آنها مشخص گردیده است. در رساله ی حاضر، سه دفتر شعر باقری مربوط به دهه های زمانی شصت، هفتاد و هشتاد با عناوین «تبعید در آفتاب»، «باران تلخ» و «هنوز سطر اول سایه» مورد بررسی قرار گرفته اند که در برگیرنده ی اولین و آخرین اثر وی است.

این تحقیق نشان می دهد که بسامد وقوع هنجارگریزی های معنایی (۳۲.۵۸٪)، دستوری (۲۴.۳۷٪)، زمانی (۱۶.۲۳٪) و واژگانی (۹.۶۴٪) در سه دفتر شعری مذکور، بیش از سایر موارد هنجارگریزی است و هنجارگریزی های نوشتاری (۶.۶۷٪)، سبکی (۱.۲۸٪)، آوایی (۰.۶۶٪) و گویشی (۰.۲۰٪) به ترتیب در جایگاه های بعدی قرار گرفته اند. نتایج پژوهش حاکی از آن است که با گذشت زمان بسامد وقوع بعضی از گونه های هنجارگریزی از جمله هنجارگریزی های دستوری، زمانی، گویشی و سبکی در شعر باقری دچار تغییر و تحول شده است. هنجارگریزی گویشی (گویش سیستانی) با بسامد کم (۰.۴۶٪) تنها در اولین اثر شاعر مشاهده گردید و در آثار دهه ی هفتاد و هشتاد (آخرین اثر) نمونه ای از این نوع هنجارگریزی یافت نشد. در این تحقیق مشاهده گردید که شاعر از هنجارگریزی سبکی با بسامد (۰.۴٪) تنها در آخرین اثرش بهره برده و در آثار دهه ی شصت و هفتاد وی این نوع هنجارگریزی کاربرد پیدا نکرده است. از موارد دیگری که با گذشت زمان در شعر عباس باقری دچار تحول شده است پایین آمدن بسامد وقوع هنجارگریزی زمانی (باستان گرایی) در دفاتر شعری باران تلخ و هنوز سطر اول سایه می باشد، در حالی که این نوع هنجارگریزی در اولین اثر باقری، یعنی تبعید در آفتاب از لحاظ میزان بسامد وقوع با (۲۶.۸۴٪) در جایگاه دوم قرار دارد. نتایج تحقیق همچنین نشان می دهد که شاعر بتدریج از کاربرد گویش سیستانی در شعرش فاصله گرفته و در آخرین اثرش روی به هنجارگریزی سبکی یا کاربرد زبان عامیانه آورده است.

واژه های کلیدی: آشنایی زدایی، برجسته سازی، هنجارگریزی، شعر معاصر عباس باقری، الگوی لیچ

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول : کلیات پژوهش
۱-۱	مقدمه ۲
۲-۱	شرح حال مختصری از باقری ۲
۳-۱	طرح مسأله ۳
۴-۱	سؤال های تحقیق ۴
۵-۱	فرضیه های تحقیق ۴
۶-۱	روش تحقیق ۴
۷-۱	اهداف تحقیق ۴
۸-۱	اهمیت تحقیق ۵
۱-۸-۱	اهمیت نظری ۵
۲-۸-۱	اهمیت کاربردی ۵
۹-۱	چارچوب کلی پایان نامه ۵
۱-۹-۱	کلیات پژوهش ۵
۲-۹-۱	پیشینه تحقیق ۵
۳-۹-۱	مبانی نظری و روش تحقیق ۵
۴-۹-۱	تحلیل داده ها ۶
۵-۹-۱	خلاصه و نتیجه ی تحقیق ۶

فصل دوم : پیشینه ی مطالعات زبان شناختی ادبیات

۱-۲	مقدمه ۸
۲-۲	مطالعات زبان شناختی ادبیات در اروپا ۹
۱-۲-۲	سوسور ۹

۱۲.....	۲-۲-۲ دیدگاه های صورت گرایان
۱۳.....	۱-۲-۲-۲ شکلوفسکی
۱۴.....	۲-۲-۲-۲ موکاروفسکی
۱۵.....	۳-۲-۲-۲ یاکوبسن
۱۸.....	۳-۲-۲ لیچ
۱۹.....	۴-۲-۲ پیشینه ی توازن و هنجارگریزی
۲۰.....	۳-۲ پیشینه ی مطالعات زبانشناختی ادبیات در ایران
۲۶.....	۳-۲-۱ رساله های مرتبط با تحقیق

فصل سوم : روش تحقیق

۳۲.....	۱-۳ مقدمه
۳۲.....	۲-۳ هنجار در زبانشناسی
۳۳.....	۳-۳ آشنایی زدایی
۳۴.....	۴-۳ برجسته سازی
۳۴.....	۵-۳ هنجارگریزی
۳۵.....	۱-۵-۳ هنجارگریزی واژگانی
۳۶.....	۲-۵-۳ هنجارگریزی دستوری
۳۷.....	۳-۵-۳ هنجارگریزی آوایی
۳۸.....	۴-۵-۳ هنجارگریزی نوشتاری
۳۹.....	۵-۵-۳ هنجارگریزی معنایی
۴۲.....	۶-۵-۳ هنجارگریزی گویشی
۴۲.....	۷-۵-۳ هنجارگریزی سبکی
۴۳.....	۸-۵-۳ هنجارگریزی زمانی (باستان گرایی)
۴۴.....	۶-۳ پیکره ی زبانی بررسی شده در تحقیق
۴۴.....	۷-۳ نحوه ی جمع آوری داده ها.....
۴۵.....	۸-۳ روش تجزیه و تحلیل داده ها

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده ها

- ۴۷..... ۱-۴ مقدمه
- ۴۷..... ۲-۴ تجزیه و تحلیل داده ها
- ۴۷..... ۱-۲-۴ هنجارگریزی واژگانی
- ۴۸..... ۱-۱-۲-۴ هنجارگریزی واژگانی در واژه های مشتق
- ۴۸..... ۱-۱-۲-۴ پسوند ها
- ۵۱..... ۲-۱-۲-۴ پیشوند ها
- ۵۲..... ۲-۱-۲-۴ واژگان مرکب
- ۵۳..... ۳-۱-۲-۴ برجسته سازی با اسم صوت یا نام آوا
- ۵۴..... ۴-۱-۲-۴ برجسته سازی با اصوات عامیانه
- ۵۵..... ۲-۲-۴ هنجارگریزی دستوری
- ۵۵..... ۱-۲-۲-۴ هنجارگریزی صرفی
- ۵۵..... ۱-۱-۲-۲-۴ کاربرد فعل لازم به جای متعدی
- ۵۵..... ۲-۱-۲-۲-۴ فعل تبدیلی
- ۵۶..... ۳-۱-۲-۲-۴ هنجارگریزی در ترکیب افعال
- ۵۶..... ۴-۱-۲-۲-۴ کاربرد صفت به جای اسم
- ۵۷..... ۵-۱-۲-۲-۴ کاربرد اسم به جای صفت
- ۵۸..... ۶-۱-۲-۲-۴ کاربرد قید به جای اسم
- ۵۸..... ۷-۱-۲-۲-۴ کاربرد قید به جای صفت
- ۵۹..... ۸-۱-۲-۲-۴ کاربرد صفت به جای قید
- ۵۹..... ۲-۲-۲-۴ هنجارگریزی نحوی
- ۶۰..... ۱-۲-۲-۲-۴ اسناد صفت مضاف الیه به مضاف
- ۶۰..... ۲-۲-۲-۲-۴ جابجایی ارکان جمله
- ۶۱..... ۱-۲-۲-۲-۴ تأخر نهاد
- ۶۱..... ۲-۲-۲-۲-۴ تقدم فعل

- ۶۲.....۳-۲-۲-۲-۲-۴ تقدم صفت بر موصوف.....
- ۶۲.....۴-۲-۲-۲-۲-۴ جهش ضمير.....
- ۶۳.....۳-۲-۲-۲-۲-۴ حذف.....
- ۶۳.....۱-۳-۲-۲-۲-۴ حذف فعل.....
- ۶۴.....۲-۳-۲-۲-۲-۴ حذف حرف.....
- ۶۵.....۳-۳-۲-۲-۲-۴ حذف موصوف.....
- ۶۵.....۴-۳-۲-۲-۲-۴ حذف نشانه ی مفعولی « را ».....
- ۶۶.....۵-۳-۲-۲-۲-۴ حذف جمله ی پیرو.....
- ۶۶.....۴-۲-۲-۲-۲-۴ تکرار هنری.....
- ۶۶.....۱-۴-۲-۲-۲-۴ تکرار نهاد.....
- ۶۷.....۲-۴-۲-۲-۲-۴ تکرار فعل.....
- ۶۷.....۳-۴-۲-۲-۲-۴ تکرار نقش نمای ندا.....
- ۶۷.....۴-۴-۲-۲-۲-۴ تکرار حرف اضافه یا ربط.....
- ۶۸.....۵-۴-۲-۲-۲-۴ تکرار قید.....
- ۶۹.....۶-۴-۲-۲-۲-۴ تکرار موصوف.....
- ۶۹.....۷-۴-۲-۲-۲-۴ تکرار صفت اشاره.....
- ۶۹.....۸-۴-۲-۲-۲-۴ تکرار مفعول.....
- ۷۰.....۹-۴-۲-۲-۲-۴ تکرار منادا.....
- ۷۰.....۱۰-۴-۲-۲-۲-۴ تکرار جمله.....
- ۷۱.....۳-۲-۴ هنجارگريزی آوایی.....
- ۷۱.....۱-۳-۲-۴ حذف واج میانجی.....
- ۷۲.....۲-۳-۲-۴ برجسته سازی با واژه های مخفف.....
- ۷۲.....۴-۲-۴ هنجارگريزی نوشتاری.....
- ۷۳.....۱-۴-۲-۴ انواع ديگر هنجارگريزی نوشتاری.....
- ۷۳.....۱-۱-۴-۲-۴ کاربرد علامت نگارشی سه نقطه.....

- ۷۴..... کاربرد علامت نگارشی دو نقطه ۲-۱-۴-۲-۴
- ۷۵..... کاربرد خط فاصله ۳-۱-۴-۲-۴
- ۷۵..... هنجارگریزی معنایی ۵-۲-۴
- ۷۶..... جسم پنداری ۱-۵-۲-۴
- ۷۷..... سیال پنداری ۲-۵-۲-۴
- ۷۸..... گیاه پنداری ۳-۵-۲-۴
- ۷۸..... جانورپنداری ۴-۵-۲-۴
- ۷۹..... انسان پنداری ۵-۵-۲-۴
- ۸۰..... تجرید گرایی ۶-۵-۲-۴
- ۸۰..... بسامد وقوع انواع هنجارگریزی معنایی در اشعار باقری ۷-۵-۲-۴
- ۸۱..... هنجارگریزی گویشی ۶-۲-۴
- ۸۲..... هنجارگریزی سبکی ۷-۲-۴
- ۸۳..... هنجارگریزی زمانی (باستان گرایی) ۸-۲-۴
- ۸۳..... باستان گرایی واژگانی ۱-۸-۲-۴
- ۸۴..... باستان گرایی در فعل ۱-۱-۸-۲-۴
- ۸۶..... کاربرد واژگان کهن ۲-۱-۸-۲-۴
- ۸۷..... برجسته سازی با واژگان اساطیری شاهنامه ۳-۱-۸-۲-۴
- ۸۹..... افزایش و کاهش ۴-۱-۸-۲-۴
- ۹۰..... کاربرد تلفظ کهن واژگان ۵-۱-۸-۲-۴
- ۹۱..... کاربرد قید های قدیمی و کهن ۶-۱-۸-۲-۴
- ۹۱..... کاربرد ادات تشبیه کهن ۷-۱-۸-۲-۴
- ۹۲..... کاربرد شکل قدیمی حروف ۸-۱-۸-۲-۴
- ۹۲..... کاربرد پسوند « کَ ک » در آخر اسم ۹-۱-۸-۲-۴
- ۹۳..... کاربرد « آنک » و « اینک » ۱۰-۱-۸-۲-۴
- ۹۳..... باستان گرایی نحوی ۲-۸-۲-۴

- ۹۳.....کاربرد شبه جمله به شیوه ی کهن.....۱-۲-۸-۲-۴
- ۹۴.....جمع بستن های نا متعارف.....۲-۲-۸-۲-۴
- ۹۴.....کاربرد « یکی » به عنوان علامت نکره.....۳-۲-۸-۲-۴
- ۹۵.....مقدم آوردن معدود بر عدد.....۴-۲-۸-۲-۴
- ۹۵.....« یاء » صفت و موصوف.....۵-۲-۸-۲-۴
- ۹۵.....آوردن ضمائر متصل مفعولی در آخر حروف.....۶-۲-۸-۲-۴
- ۹۶.....ساخت نحوی کهن حروف.....۷-۲-۸-۲-۴
- ۹۸.....بسامد وقوع گونه های هشت گانه ی هنجارگریزی در اشعار باقری.....۳-۴
- ۹۸.....اولین اثر « تبعید در آفتاب » (۱۳۶۲)۱-۳-۴
- ۱۰۰.....« باران تلخ » (۱۳۷۱)۲-۳-۴
- ۱۰۲.....آخرین اثر « هنوز سطر اول سایه » (۱۳۸۹)۳-۳-۴
- ۱۰۴.....بسامد آماری گونه های هشت گانه ی هنجارگریزی در کل سه اثر.....۴-۳-۴

فصل پنجم : خلاصه و نتیجه گیری

- ۱۰۷.....مقدمه.....۱-۵
- ۱۰۷.....خلاصه.....۲-۵
- ۱۰۸.....بحث و بررسی نتایج تحقیق.....۳-۵
- ۱۱۰.....نتایج نظری تحقیق.....۴-۵
- ۱۱۰.....نتایج کاربردی تحقیق.....۵-۵
- ۱۱۰.....پیشنهاداتی برای تحقیقات بیشتر و پژوهش های بعدی.....۶-۵
- ۱۱۲.....منابع پژوهش.....منابع پژوهش
- ۱۱۲.....فهرست منابع فارسی.....فهرست منابع فارسی
- ۱۱۷.....فهرست منابع انگلیسی.....فهرست منابع انگلیسی
- ۱۱۸.....فهرست منابع سایت ها.....فهرست منابع سایت ها
- ۱۱۹.....واژه نامه فارسی به انگلیسی.....واژه نامه فارسی به انگلیسی
- ۱۲۴.....واژه نامه انگلیسی به فارسی.....واژه نامه انگلیسی به فارسی

فهرست جدول ها

صفحه

عنوان جدول

- جدول شماره ۱-۴ فراوانی انواع هنجارگریزی در مجموعه شعر " تبعید در آفتاب " ۹۹
- جدول شماره ۲-۴ فراوانی انواع هنجارگریزی در مجموعه شعر " باران تلخ " ۱۰۱
- جدول شماره ۳-۴ فراوانی انواع هنجارگریزی در مجموعه شعر " هنوز سطر اول سایه " ۱۰۳
- جدول شماره ۴-۴ فراوانی انواع هنجارگریزی در کل سه اثر..... ۱۰۵

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان نمودار
۸.....	نمودار ۱-۲ رابطه ی زبان شناسی با علوم دیگر
۱۱.....	نمودار ۲-۲ تحلیل سوسور از نشانه ی زبانی.....
۱۵.....	نمودار ۳-۲ فرایند ارتباط کلامی.....
۱۷.....	نمودار ۴-۲ نقش های شش گانه ی زبان.....
۲۲.....	نمودار ۵-۲ ابزارهای آفرینش شعر.....
۲۷.....	نمودار ۶-۲ نمودار بازی نشانه ها.....
۹۸.....	نمودار شماره ۱-۴ بسامد وقوع انواع هنجارگریزی در مجموعه ی " تبعید در آفتاب "
۱۰۰.....	نمودار شماره ۲-۴ بسامد وقوع انواع هنجارگریزی در مجموعه ی " باران تلخ "
۱۰۲.....	نمودار شماره ۳-۴ بسامد وقوع انواع هنجارگریزی در مجموعه ی " هنوز سطر اول سایه "
۱۰۴.....	نمودار شماره ۴-۴ بسامد وقوع انواع هنجارگریزی در کل سه اثر

فهرست علایم

نشانه	علامت
جسم	T
مجرد	D
گیاه	P
حیوان	A
انسان	H
سیال	C

فصل اول

کلیات پژوهش

۱-۱ مقدمه

در این پژوهش به تحلیل زبان شناختی ویژگی های سبکی اشعار باقری با توجه به بسامد (frequency) آماری گونه های هنجارگریزی پرداخته می شود. تحقیق حاضر، با بررسی گونه های هشت گانه ی هنجارگریزی در اشعار باقری در حقیقت نظریه ای زبان شناختی را در شعر معاصر فارسی محک می زند؛ از این رو در حوزه ی مطالعات بین رشته ای قرار می گیرد و به نوعی منعکس کننده ی ارتباط میان زبان شناسی و ادبیات است.

۲-۱ شرح حال مختصر از عباس باقری

عباس باقری در سال ۱۳۳۴ در زابل به دنیا آمد. وی دارای مدرک کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی می باشد. همکاری او با مطبوعات در سال ۱۳۵۱ و با مجله جوانان آغاز شده و سپس آن را با سایر مطبوعات تداوم بخشیده است. باقری به موازات فعالیت ها و تاسیس مراکز متعدد فرهنگی و هنری، در طول سی و هفت سال حضور در عرصه شعر، بیش از سیصد شب شعر، نشست های ادبی و کنگره های شعر را در سطح منطقه، استان و کشور برگزار کرده و سه دوره داور جشنواره شعر فجر بوده است. وی اکنون ریاست بنیاد سیستان شناسی را در زابل بر عهده دارد و در آنجا به کارهای پژوهشی و مردم شناسی می پردازد. باقری بیشتر در قالب های شعر نو به سرودن پرداخته و مضمون همه ی آثار شعری او برگرفته از اجتماع، اقلیم، مذهب و درد های مشترک انسانی است. برخی از آثار او به زبان های فرانسه، انگلیسی، عربی و اردو ترجمه شده است. تا کنون بیش از بیست مجموعه شعر و بیش از سی تألیف دیگر در زمینه های تاریخ، دفاع مقدس، ادبیات و پژوهش های ادبی از جمله مجموعه ی پانزده جلدی «شعر امروز سیستان» از وی منتشر شده است.

بخشی از موفقیت های ادبی عباس باقری عبارتند از:

- ۱-مقام اول پنجمین جشنواره ی انتخاب بهترین کتاب دفاع مقدس
- ۲-دریافت جایزه ی بهترین سراینده ی شعر در موضوع ایران با صدای مهرداد کاظمی در سومین جشنواره ی تولیدات صدا و سیمای کشور در اردیبهشت ۱۳۷۴
- ۳-تجلیل با عنوان شاعر برگزیده ی ملی، فرهنگ سرای ارسباران در خرداد ۱۳۸۵

۴-مقام اول کتاب فصل زمستان سال ۱۳۸۷ با مجموعه شعر «روزهای مندرس»

۵-مقام اول ششمین جشنواره قلم زرین کشور در سال ۱۳۸۷

۶-مقام اول هفتمین جشنواره قلم زرین کشور در سال ۱۳۸۸

۳-۱ طرح مسأله

ساخت گرایان (structuralists) و صورت گرایان روس (formalists)، با بهره گیری از برخی آرای سوسور و نیز با تکیه بر مطالعات بومی، مطالعه‌ی ادبیات را آغاز کردند. صورت گرایان دو فرایند زبانی با عنوان های خودکاری (automatization) و برجسته سازی (foregrounding) را از یکدیگر باز شناختند. فرایند خودکاری زبان، به کار بردن عناصر زبان به منظور بیان موضوعی است، بدون آنکه شیوه‌ی بیان جلب نظر کند؛ اما برجسته سازی، به کارگیری عناصر زبان است، آن گونه که شیوه‌ی بیان جلب نظر کند. در مطالعات زبان شناختی ادبیات، هنجارگریزی که انحراف از مؤلفه های هنجار زبان (deviation from the norm) است، یکی از شیوه های برجسته سازی و متمایز کردن زبان شعر از زبان معیار معرفی شده است که می توان همان گونه که زبان شناس برجسته ی انگلیسی، جفری لیچ^۱، (۱۹۶۹: ۴۲) می گوید آن را به هشت نوع تقسیم کرد:

هنجارگریزی واژگانی (lexical deviation)

هنجارگریزی دستوری (grammatical deviation)

هنجارگریزی آوایی (phonological deviation)

هنجارگریزی نوشتاری (graphological deviation)

هنجارگریزی معنایی (semantic deviation)

هنجارگریزی گویشی (dialectal deviation)

هنجارگریزی سبکی (deviation of register)

هنجارگریزی زمانی (deviation of historical period)

در این رساله، بر اساس الگوی لیچ (۱۹۶۹)، گونه های هشت گانه ی هنجارگریزی و بسامد آماری آنها در اشعار «نو» و نیمایی عباس باقری مورد بررسی قرار می گیرند. گونه های غالب هنجارگریزی در اشعار باقری،

1- G. Leech

مؤثر بودن گذشت زمان بر میزان وقوع آنها و میزان استفاده ی شاعر از هنجارگریزی گویشی در اشعارش ، از مواردی است که در این پایان نامه به آن پرداخته می شود .

۴-۱ سؤالهای تحقیق

رساله ی حاضر در پی یافتن پاسخ مناسب به سؤال های زیر می باشد :

- ۱- پر کاربردترین موارد هنجارگریزی در اشعار « نو » باقری کدامند ؟
- ۲- آیا گذشت زمان بر میزان کاربرد گونه های هنجارگریزی در اشعار « نو » باقری مؤثر بوده است یا خیر ؟
- ۳- با توجه به اینکه شاعر گویشور سیستانی می باشد ، آیا موارد هنجارگریزی گویشی در اشعار « نو » وی وجود دارد؟

۵-۱ فرضیه های تحقیق

در این رساله سه فرضیه به آزمون گذاشته می شود :

- ۱- هنجارگریزی معنایی ، دستوری ، زمانی و واژگانی از پرکاربردترین موارد هنجارگریزی در اشعار « نو » باقری محسوب می شوند .
- ۲- گذشت زمان بر میزان کاربرد گونه های هنجارگریزی در اشعار « نو » باقری مؤثر بوده است .
- ۳- با توجه به اینکه شاعر گویشور سیستانی می باشد، به نظر می رسد که هنجارگریزی گویشی در اشعار « نو » وی وجود داشته باشد.

۶-۱ روش تحقیق

روش تحقیق در این رساله به صورت توصیفی- تحلیلی می باشد . در این راستا ، هر یک از موارد هشت گانه ی هنجارگریزی و زیر گروه های آن به تفکیک در سه دفتر شعر نو باقری مربوط به دهه های زمانی شصت ، هفتاد و هشتاد با عناوین **تبعید در آفتاب ، باران تلخ و هنوز سطر اول سایه** مورد بررسی قرار گرفته و بسامد وقوع هر یک از آنها با استفاده از نمودار ستونی و جدول فراوانی نشان داده می شود .

۷-۱ اهداف تحقیق

محدود بودن پژوهش در زمینه ادبیات و هنر کلامی در زبان فارسی به بررسی عروض و صنایع بدیعی و بیانی، همچنین ضرورت شناخت برجستگی های زبانی و ویژگی های سبکی اشعار عباس باقری ، نگارنده را بر آن داشت تا در این رساله بر اساس هنجارگریزی های هشت گانه ی مطرح شده از طرف لیچ (۱۹۶۹) به بررسی گزیده هایی از اشعار « نو » این شاعر معاصر سیستانی بپردازد .

۸-۱ اهمیت تحقیق

۱-۸-۱ اهمیت نظری

این تحقیق با دیدی زبان شناختی بر نمونه ای از شعر معاصر صورت می گیرد و می تواند مباحث و جنبه های نظری اینگونه بررسی ها را معرفی نماید و زمینه ساز تحقیقات بعدی گردد.

۲-۸-۱ اهمیت کاربردی

الف- علی رغم رشد و پیشرفت روزافزون دانش زبان شناسی و کاربرد آن در گره گشایی مسایل سایر رشته ها بخصوص ادبیات ، عده ای با دیده ی تردید به این کارآیی می نگرند . این تحقیق در صورت توفیق می تواند بر این ادعا صحت بگذارد و کاربرد زبان شناسی در ادبیات را به اثبات رساند و در عمل نیز نشان دهد .

ب- با استفاده از این تحقیق می توان به ویژگی های زبانی و سبکی آثار ادبی پی برد و در یافتن سبک فردی یا سبک دوره از آن استفاده کرد. این مسأله می تواند رواج و رونق سبک شناسی زبان شناختی را در پی داشته باشد.

ج- این پژوهش می تواند زمینه ساز تحقیقات بعدی بر اشعار این شاعر معاصر باشد .

۹-۱ چارچوب کلی پایان نامه

این رساله از بخش های زیر تشکیل شده است :

۱-۹-۱ کلیات پژوهش

در این بخش پس از ارایه ی شرح حال مختصری از باقری ، مسأله ی مورد بررسی در این تحقیق ، فرضیات ، سؤالات تحقیق ، روش تحقیق ، اهداف تحقیق ، اهمیت و کاربرد های آن مطرح می گردد .

۲-۹-۱ پیشینه ی تحقیق

این فصل شامل دو بخش اصلی است. در بخش نخست تاریخچه ی اجمالی مطالعات زبان شناختی ادبیات در غرب مطرح می شود و در بخش دوم به بررسی زبان شناختی ادبیات در ایران پرداخته می شود .

۳-۹-۱ مبانی نظری و روش تحقیق

در این قسمت چارچوب نظری رساله معرفی شده و هر کدام از موارد هشت گانه ی هنجارگریزی با ذکر تعریف و مثال ارایه می شود . سپس پیکره ی تحقیق و روش تجزیه و تحلیل داده ها معرفی می شوند .